

De Wondere Vogelwereld van O.C. Hooymeijer.

Roodkophenk

Dromotracksius espiarius ros L 18 -23cm

Was plaatselijk schaars. De laatste decennia echter opvallend uitgebreid en heden zelfs algemeen, met een groot verspreidingsgebied. Prefereert stedelijke omgevingen. Te vinden in tuinen en parken, maar ook in buurten met weinig groen, kleinschalige industriegebieden en op de wat achteraf gelegen concentraties van autosloperijen. 's Zomers ook grote groepen Roodkoppen op de zandstranden aan de kust.

Wijfje rossige borstpartij en aanzienlijk kleiner dan mannetje. Mannetje voor zijn lengte, redelijk fors gebouwde, brede, gespierde verschijning, hetgeen de vogel een wat 'vierkantig' voorkomen geeft. Indrukwekkend blauw verenkleed met witte borst, rode volronde kop met mogelijk lichtere roze oogspiegel. Haaksnavel fors. Zie drietal nekpluigen. In open veld lastig, doch door de kijker beschouwd kan de ietwat 'onnozele, argwanende' blik in de ogen waargenomen worden.

Echt agressieve, rovende vleeseter. Vogels, insecten, knaagdieren als muis en rat, maar ook kikkers, padden en vissen worden niet vermeden. In het broedseizoen staan vooral jonge zangvogels op het menu. Een kleine groep van tussen de vier en zeven, meest mannetjes Roodkopphenken, 'plundert' nesten, waarbij in een enkele minuut een compleet legsel verorberd wordt. De oudervogels die hun jongen trachten te verdedigen tegen de wrede belagers, worden vaak als eerste geslachtofferd. Ook

de stadse tuinvijver kan in zeer kort tijdsbestek worden 'leeggevist', waarbij eventuele over het water gespannen netten geen enkele bescherming bieden aan de weerloze, meestal, goudwindes.

Balts: Vrouwtje onderdanig. Mannetje voert dans uit, waarbij hij zich door het verenpak 'op te pompen' breed maakt. Hoogtepunt van het baltsgedrag is het herhaaldelijk met opgezette borst in volle vaart tegen een rotswand of muur rennen, waarbij de vogel vaak diepe vleeswonden oploopt, en uiteindelijk met bebloede kop het dociele vrouwtje bestijgt. De uiteindelijke paring beslaat slechts een enkele seconde, waarna mannetje zich terugtrekt.

Nest: een kunstig van dunne twijgen gevlochten halve bol, gevuld met het zeer zachte roze en witte borstdons van het wijfje, meest in ondoordringbare braamstruik. Legsel: vier tot vijf zachtblauwe eieren. Het broeden en de zorg voor de jongen liggen geheel bij het vrouwtje. Mannetje laat zich slechts zeer sporadisch bij het nest met de jonge Henkjes zien. Roep bij het roven: een luid 'RRRhaaaha... RRHa... RRRaah-AAA'. Alleen door mannetje. Wijfje gewoonlijk zwijgzaam, doch kan op nest een niet hoorbaar tevreden knorren voortbrengen.

Volksvogelwijsheid

Herkomst: Nederland (Amsterdam, Oud-Zuid, omgeving Albert Cuypmarkt)
"Ja zeg, ik ben gekke Henkie niet!"

Iedere week beschrijft O.C. Hooymeijer een vogel die aan zijn brein is ontsproten.

Echte agressieve, rovende vleeseter

Visatlas

Zeven jaar spitten en vissen leverde een bulk kennis over Zeeuwse vispopulaties op, gebundeld in de visatlas *Vissen in Zeeland*. In de visrijkste provincie van Nederland zijn 177 soorten waargenomen.

tekst **Koen Moons**

Dat er in zo'n waterrijke provincie aandacht voor vissen is, lijkt logisch. Toch is

Vissen in Zeeland pas het negende deel in de boekenreeks *Fauna Zeelandica* die door het Zeeuws Landschap wordt uitgegeven. Onder andere zoogdieren, bijen en wespen, schaaldieren en zelfs vliegen en muggen gingen de visfauna voor. Maar aandacht voor vissen groeit, zegt samensteller van het boek en ecooloog bij het Zeeuws Landschap Pepijn Calle. "Ook ecologen hadden tot voor kort vooral oog voor vogels, zoogdieren, vlinders en libellen. Vissen werden lang vooral gezien als vogel- en zeehondenvoer. Maar dat begint te veranderen", aldus Calle.

Dat komt ook doordat vissen buiten de wetenschap en het natuurbeheer in de belangstelling staan. "Vissen zijn voor heel veel mensen interessant. Er wordt honderdduizenden keren door duikers in Zeeland gedoken en enorm veel gevestigd door sportvissers", schetst Calle. Veel van deze mensen hebben ook direct of indirect bijgedragen aan de atlas, waaraan zeven jaar lang door tientallen

mensen is gewerkt. "We hebben onder andere samengewerkt met Ravon, die landelijk onderzoek doet naar trends bij vissen, en stichting Zeeschelp, die in Zeeland veel onderzoek doet. Er zijn ook veel liefhebbers die zelf bijhouden wat ze gezien of gevangen hebben, zoals sportvissers, duikerverenigingen en strandwerkgroepen. En er is een schat aan informatie aanwezig bij onderzoeksinstituten als Wageningen Marine Research en het Nioz. Er zijn in totaal 25 partijen die gegevens hebben aangeleverd." Vrijwilligers en studenten deden daarnaast aanvullend onderzoek. "Er waren wel wat gaten. Sloten waar niemand vist of duikt, geulen op de schorren waar normaal niemand komt, dat soort plekken", aldus Calle.

'Vissen werden lang vooral gezien als vogel- en zeehondenvoer'

Wie door het boek bladert, komt enkele verrassende dwaalgasten tegen, zoals de kleurige zonnevis, de enorme koningsvis, de gemarmerde sidderog of de reuzenhaai. Maar ook de aanvullende onderzoeken, met

De kunst van ánders

Oké, we halen de tegels uit de tuin. Dat moet immers voor het klimaat. Maar wat dan? Martin Stevens weet er wel raad mee: ruim baan voor de wilde plant.

Martin Stevens is al van jongs af aan verslingerd aan planten, werkte ruim dertig jaar voor Natuurmonumenten en maakte onder andere naam als natuurfotograaf. Daarnaast is hij kweker en maakt hij tijdschriften. En nu dus een boek over wilde planten. Planten die je gewoon kunt aantreffen langs wegen en kanalen, die hier van nature thuishoren, maar

die 'tuinliefhebbers' met aangeharkte grasmatten of strakke perkjes meestal verafschuwen.

Jammer, die cultivars waarvoor vaak kapitalen worden neergelegd bij tuincentra hebben namelijk weinig tot soms zelfs niets te bieden aan bijen, vlinders, kevers en vogels. Maar wilde planten, ook gewoon bij kwekers te bekomen, zijn voor de biodiversiteit een zegen, dankzij hun soms overvloedige hoeveelheden nectar en stuifmeel. Of bladeren waaronder het lekker schuilen is.

Eerherstel dus voor het madeliefje (dat wordt bezocht door wel dertig soorten wilde bijen), weegbree, knoopkruid, wilde marjolein, boerenwormkruid, maar ook voor de sleedoorn of eenstijlige meidoorn. Van de sleedoorn is bijvoorbeeld een mooie, natuurlijke heg te maken,